

Анотація

**Исторические аспекты развития педагогики искусств на Подолье
Озымовская А.В.**

В статье подается характеристика состояния художественной жизни Подольского края который представляет собой самобытную мощную культурную среду начиная с XVI века. Рассматриваются проблемы и перспективы развития музыкального образования на Подолье начала XVI - XIX веков, обращается внимание на политические, социальные, религиозные обстоятельства национальной культуры, дух нации которой формируют лучшие представители, и, в первую очередь, деятели культуры, образования, науки. Неустомимая целеустремленная деятельность подольских просветителей формировали и развивали украинскую национальную духовность в нелегкие времена. Однако необходимо учитывать и то, что край на протяжении многих веков формировался как полиэтнический, что повлияло на его художественную жизнь. Определяется роль деятелей литературы и искусства, особенно польских представителей так называемой «украинской школы», которые писали свои произведения на основе фольклорно этнографических записей, осуществленных в гуще народа, правдиво отображали в своем творчестве быт, обычаи, традиции и стремления украинского населения. Они пытались утвердить авторитет украинской нации в польской среде, а их описания Украины, ее фольклора и этнографии, являются ценным источником к изучению истории нашего народа и популяризации его культуры в инонациональной среде.

Ключевые слова: художественная жизнь, музыкальное образование, музыканты-педагоги, музыкально-общественный деятель, Подольский край.

Summary

**Historical Aspects of Development of Artistic Pedagogy in Podillia Region
Ozymovska A.V.**

This article describes the state of the art life of Podillia region, starting with the XVI century, which is the distinctive powerful cultural environment. The problems and prospects of development of music education in Podillia region of the begin of the XVI-XIX centuries have been examined, the attention is paid to the political, social, religious circumstances of national culture, the spirit of the nation which was formed by the best representatives, and, first of all, by the men of culture, education and science. The tireless, purposeful activity of Podillia region enlighteners formed and developed the Ukrainian national spirit in the hard times. However, one should take into account the fact that for many centuries this territory was formed as semi-ethnic that influenced the artistic life of the region. The role of figures of literature and art of Polish representatives of the so-called «Ukrainian school» has been determined. They wrote their works on the basis of the folk ethnographic recordings, made among the people, faithfully reflected in their creative work life, customs, traditions and aspirations of Ukrainian people. They were trying to confirm the authority of Ukrainian nation in the Polish environment, and their descriptions of Ukraine, its folklore and ethnography became valuable source for the study of the history of our people and the promotion of their culture in the other nationality environment.

Key words: art life, music education, musicians-teachers, musical-public figure, Podillia region.

Дата надходження статті: 15.04.2015 р.

УДК 784.4.071.5(045)

Перець О.Є.,

кандидат педагогічних наук
(м.Хмельницький)

Педагогічний потенціал традиційного кобзарського репертуару

В умовах становлення України як незалежної держави важливого значення набуває виховання на національних засадах. Значний виховний потенціал несе в собі українська музична культура, й кобзарське мистецтво зокрема. Кобзарство побутувало як унікальна соціально-педагогічна структура, яка була близькою до народу й виступала представником його соціальних та духовних інтересів. Репертуар кобзарів сформувався на тлі історичних подій в Україні, пов'язаних із процесами державотворення та етнічного становлення нації. У статті проаналізовано кобзарський традиційний репертуар, виявлено, що його основу склали думи,

духовні вірші та псалми, світські твори побутового характеру, інструментальна музика. Аналіз змісту творів з репертуару кобзарів дозволив визначити, що вони несли в собі високі морально-етичні та духовні ідеали, сприяли розповсюдженню християнської моралі, згуртуванню нації у вирішальні періоди історії, стали важливим чинником формування національної самосвідомості українців. Визнається доцільність ознайомлення студентів із кобзарським мистецтвом та репертуаром у процесі музично-педагогічної підготовки, що може стати важливим інструментом їх орієнтування у соціокультурній сфері, опанування простору духовних цінностей, виховання на національних засадах.

Ключові слова: кобзарське мистецтво, репертуар, педагогічний потенціал, морально-етичне виховання, національне виховання

Постановка проблеми у загальному вигляді... В умовах розбудови української державності значної актуальності набуває проблема формування духовно багаті особистості у відповідності до національного ідеалу, традицій навчання і виховання, що визнано на державному рівні та передбачено Національною стратегією розвитку освіти в Україні.

Перед педагогічною наукою постає цілий комплекс вимог, серед яких виховання на національних засадах та формування гармонійно розвиненої особистості. Цілі, які ставить перед собою освіта, збігаються з функціями мистецтва. Здатність мистецтва до виховання пов'язують з активізацією емоційно-чуттєвого начала, емоційним впливом мистецтва на людину. Мистецтво як істотний компонент культури є єдиним видом діяльності, що створює цілісну картину світу в єдності думки і почуття.

Українська музична культура, й кобзарське мистецтво зокрема, несуть у собі значний виховний потенціал, у художньо-образному відтворенні світу розкривають тенденції соціального та морально-етичного життя українського народу. Репертуар традиційного кобзарства, представлений різноманітними жанрами, наскрізь просякнутий соціальним змістом, відображає національні ідеї, норми, високі духовні цінності та ідеали.

Аналіз останніх досліджень і публікацій ... Різні аспекти побутування кобзарського мистецтва висвітлено в працях науковців XIX – початку XXI століття (М. Лисенко, Ф. Колесса, М. Привалов, Г. Хоткевич, Я. Шуст, М. Щоголь, Ф. Лавров, А. Омельченко, Б. Кирдан, М. Будник, С. Грица, Н. Супрун, А. Горняткевич, В. Кушпет, К. Черемський, Б. Жеплинський, К. Чеченя, М. Хай, О. Савчук). У дослідженнях здійснено аналіз історичних умов розвитку, жанрової системи автентичних носіїв лірницько-кобзарської традиції, питання взаємозв'язку з народною художньою творчістю, проте педагогічний потенціал традиційного кобзарського репертуару не вивчався.

Формулювання цілей статті... Метою даної статті є аналіз жанрового розмаїття традиційного кобзарського репертуару і виявлення його педагогічного потенціалу.

Виклад основного матеріалу... Мистецтво виступає ідеальною моделлю цілісного духовного впливу на особистість. Головним педагогічним потенціалом мистецтва є об'єднання всіх видів виховної діяльності, оскільки воно виступає моделлю комплексного підходу до виховання особистості, здійснює безперервний усебічний духовний розвиток. Генетичний зв'язок художньої і педагогічної діяльності дозволяє говорити про більш глибоке застосування закономірностей мистецтва у цілеспрямованому формуванні та розвитку особистості, використовуючи всі основні функції мистецтва: художню, гедонічну, ілюстративну, пізнавальну, комунікативну, виховну.

Кобзарське мистецтво виступає як синтез суспільної свідомості та музичної культури, має ціннісні категорії змістовного значення, що впливають на світоглядницьку позицію особистості. Виникнення кобзарства та його репертуару зумовлене історичними подіями в Україні XV–XVI століть, процесами державотворення, боротьбою за етнічне становлення. Відображенням історії та боротьби українського народу за незалежність стали кобзарські думи, які розкривали погляди народу на певні явища суспільного і політичного життя, впливаючи на розвиток народної самосвідомості та національної гідності.

Дума – це величава мелодекламація, що сягає 200 і більше віршів нерівноскладової будови, виконується речитативом у супроводі кобзи, бандури або ліри [1, с. 99]. Термін «дума» почали вживати у науковому середовищі з XIX ст., проте самі співці, як відзначає К. Квітка, користувалися розмаїтими і не окресленими добре назвами, наприклад «пісні про старовину», «козацьки причти», «козацьки пісні», «запорозькі псалми», «невольницькі псалми», «богатирські пісні» [3, с. 12-13].

Думи поділяють на старшу верству, в яких розповідається про захист України від турків і татар («Козак Голота», «Про втечу трьох братів з турецької неволі», «Плач невольників», «Про Самійла Кішку», «Про атамана Матяша старого», «Маруся Богуславка», «Хведір Безродний», «Іван Коновченко», «Олексій Попович», «Розмова Дніпра з Дунаєм»), та новішу – про визвольні війни українського народу 1648–1657 рр. проти польсько-шляхетського поневолення («Про

Хмельницького і Барабаша», «Білоцерківський мир і нове повстання проти поляків», «Про Корсунську перемогу», «Про смерть Богдана Хмельницького»).

В думках старшої верстви значну роль відіграють моралізаторські мотиви: повага до материнського і батьківського благословення, покара за його зневагу («Про Олексія Поповича», «Про азовських братів»); звеличення побратимства, вояцької солідарності («Про Самійла Кішку», «Про Федора Безродного»); засудження жадоби («Про удову і трьох синів»).

Думи репрезентують образ народного героя, який виступав персоніфікацією української спільноти в період її історичного становлення. Через героїзацію минулого, кобзарські думи виступали засобом осмислення минулого і теперішнього спільноти, важливим чинником формування національної самосвідомості. В них оспівувалась готовність служити високій ідеї, прагнення свободи, рівності, було створено ідеал, який допомагав згуртуванню нації у вирішальні періоди історії.

Особливою популярністю в народі користувалась дума «Про козака Голоту», яка відображала часи боротьби українського народу проти турецьких та татарських загарбників і прославляла оборонців рідної землі. В думі оспівується хоробрий воїн, вірний син і захисник своєї землі – козак Голота. В думі яскраво змальовано портрет народного героя: людина відважна, яка «не боїться ні огня, ні меча, ні третього болота», вбога, про що свідчить його ім'я та бідні шати, а також наголошується, що він – людина мирна «ні города, ні села не займає».

Прославними мотивами пройняті сюжети також дум «Самійло Кішка», «Смерть козака на Кадині-долині», «Івась Удовиченко», про Хмельниччину. Вони закінчуються, як правило, кінцевими «славами» героям: «Слава не вмере, не поляже, од нині і до віка» («Козак Голота»), «Десь твоя мати в небі пресвятилась, що тебе лицаря да породила, що ти в чистом полі пробував із нас, бравославців-небувальців, ні одного козака із войська не утеряв» («Отаман Матяш старий»), «Голово козацька, голово молодецька! Ти по чужих землях пробувала, дорогими кіньми прибувала, а тепер не потребуеш ні шат дорогих, ні коней вороних, а тільки потребуеш спасення з неба. Ой помер козак; слава козацька не вмере, не поляже, од нині до віка» («Смерть козака на Кадині-долині»).

Окрему групу становлять соціально-побутові думи – «Про козака-нетягу Феська Ганджу Андібера», «Козацьке життя», «Проводи козака», «Вітчизні і вдовин син», «Сестра і брат», «Бідна вдова і три сини». Центральне місце у побутовому епосі українського народу посідала ідея роду, взаємодія родового і громадського. П. Житецький відзначав, що «у творах української поезії вся народна етика виявляється головним чином у так званій родинній моралі, заснованій на почутті кривдності, на взаємній симпатії людей, близьких між собою по крові. Сплітка цих людей зветься родом, родиною. При всій порізненості родів, це б то родин у дійсному житті, кривдність у поетичних уявах українського народу складає свого роду культ» [2, с. 49].

Ще одним важливим явищем у системі української пісенної епіки стали духовні вірші та псалми, які були найбільш поширеними в репертуарі кобзарів, бандуристів та лірників. Псалма – народна пісня релігійного змісту. У переважній більшості псалми мають ідею-виток у Новому заповіті, а також у Життях святих, але являють собою народне осмислення вибраної теми. Виконання псалмів несло до певної міри просвітницьку місію, знайомлячи людей із Біблією, а також мало моралізаторську функцію, заохочувало людей до відвідування церкви, виконання заповідей, до ведення благочестивого життя. У псалмах розповідалось про розпінання Христа, його воскресіння, про вселенський потоп та вигнання Адама та Єви, про життя і діяння святих («Марії Магдалені», «Миколаю Великому та Малому», «Івану Богослову», «Георгію», «Варварі», «Іоану Предтечі», «Василію» та ін.). Глибоко моралістичні псалми про «Лазаря», про «Блудного сина», про «Сирітку».

Головна ідея духовних віршів і псалм – тлінність земного життя, перевага духовного над тілесним, моралістично-дидактичні мотиви. У цілому – це поезія жертвності, страдництва, звернена до вищої справедливості. Псалми існували за законами усної творчості й, подібно до дум, підлягали варіюванню, імпровізації, змінам залежно від місця побутування, хисту виконавця.

Невід'ємною частиною репертуару кобзарів були світські твори, розважально-повчальні пісні. Вони мали побутовий сюжет, були доступні і зрозумілі всім слухачам. В них розповідалося про нещасну сирітську долю («Сирітка»); про ставлення до старих і хворих людей («Ой, горе, горе», «Про удову»); про соціальні протиріччя («Нема в світі правди»); про необхідність існування моральних чинників («Кожному городу нрав і права», «Ой ти, пташко, жовтобока»). Релігійні мотиви звучать переважно в кінці сюжету як моралістичні висновки на прикладах біблійних історій, хоча такі висновки бувають часом і поза релігійною тематикою, так звані «Сковородинські» [5, с. 223].

Моралістичні пісні за тематикою і метою впливу на слухачів споріднені із сатиричними. Вони характеризуються відсутністю релігійного забарвлення. Наприклад, у пісні «Щиголь» під виглядом

„пташиного весілля» показано всі негаразди побутового життя. У «Тещі», «Дворянці», «Міщанці», «Киселику» засуджено сімейні незгоди та суперечки, в пісні про «Хому та Ярему» висміяно комерсантів-невдах; в «Бугаї» засуджено позашлюбні стосунки. Персонажі сатиричних пісень мали своїх прототипів в усіх сферах та проявах народного життя, про що говорять назви творів: «Попаддя», «Соцький», «Вдовиця», «Сусідка», «Босячок», «Біда», «Невдашечка».

Про високий професійний рівень та досконалість музичних інструментів народних виконавців свідчить наявність у репертуарі інструментальної музики. Сольне виконання інструментальних мелодій вимагало високої майстерності, технічно-виконавського рівня, імпровізаторських здібностей, відчуття ритму й темпу кожного танцю. Кобзарі володіли широкою палітрою танцювальних мелодій. Наприклад, Ф. Колесса на фонограф записав від кобзаря Гната Гончаренко 10 танцювальних мелодій: кілька варіантів «Козачків», також танці «Горлиця», «Дудочка», «Полянка», «Метелиця», «Саврадим», «Молодичка», «Чоботи» [4, с. 22-40].

Наявність танцювальних мелодій та світських пісень у кобзарському репертуарі свідчила про раціональність їхньої діяльності, розуміння ними необхідності співіснування в людському житті духовної та світської складових.

Глибше зрозуміти джерела формування поетично-музичного стилю дум допомагають дослідження середовища їх творців. Спершу ними були самі учасники козацьких походів, люди різних верств, нерідко захоплені в полон війни, осліплені татарами за спробу втечі. З часом виконання епіки стало професією, яку плекали кобзарі й лірники, згуртовані у цехи та братства. Професіоналізація творчості українських епічних співців посилювалась у період піднесення ролі Запорізької Сечі. Організації кобзарських братств на Україні сприяв виданий у 1652 р. Б.Хмельницьким універсал про утворення музикантського цеху. Виявом кобзарського світогляду стали принципи будови внутрішнього життя цехів, характерний спосіб життя, що регламентувався дванадцятьма «Вустинськими книгами», що являли собою логічно укладені заповіді, настанови, філософські роздуми, а також присяги, різножанрові твори, основи таємної «лебійської» мови кобзарів, практичних порад. «Вустинські книги» були основою навчальної системи незрячих музикантів, забезпечували їхню психологічну, моральну, світоглядну і мистецьку підготовку та ініціацію кобзарським середовищем. Навчання було одним із ключових елементів кобзарських цехів і єдиним можливим засобом досягти легітимності професійної співоцької діяльності [6, с. 112]. Характерною рисою системи кобзарської освіти було виховання на високих морально-етичних засадах, яке спиралось на християнські цінності. В учнів також виховували щирість, терплячість, слухняність, уміння контролювати емоції і фізіологічний стан; здійснювалось навчання навичкам спілкування з різними психологічними типами людей; прищеплювались уміння гідно долати труднощі і складні життєві ситуації.

Висновки... Отже, кобзарство впродовж багатьох століть побутувало як особлива соціально-педагогічна структура, яка вирізнялась специфічним репертуаром, високою майстерністю, була представником соціальних та духовних інтересів українського народу. Властиві кобзарському мистецтву жива реакція на суспільні події, мандрівний характер побуту сприяли визначенню їх особливої суспільної ролі як просвітителів у народному середовищі. Ідейно-емоційна насиченість творів кобзарського мистецтва величезна: висловлення думки в них тісно пов'язане з естетичною та моральною оцінкою різних життєвих явищ у всій їх різноманітності, від дрібних побутових фактів до подій великого соціального значення.

Основу кобзарського репертуару складали думи, в яких оспівувалось героїчне минуле українців, сформульовано моральний, духовний та соціальний ідеал, який допомагав згуртуванню нації у вирішальні періоди історії. Значиму та найчисельнішу частину репертуару кобзарів складали духовні вірші та псалми, які несли в собі моралістично-дидактичні мотиви, сприяли розповсюдженню християнської моралі. Світські твори побутового характеру несли в собі високі морально-етичні та духовні ідеали. В них озвучувалась тематика родинних стосунків, висміювались людські та суспільні вади. Про високий професіоналізм та майстерність кобзарського репертуару свідчила в репертуарі кобзарів наявність інструментальної музики.

Кобзарський репертуар необхідно досліджувати не лише як частину фольклорної спадщини українського народу, але як феномен, який має значний педагогічний потенціал, посідає особливе місце у структурі суспільної свідомості, виступаючи оригінальною формою узагальнення життєвого досвіду українців, яка на сучасному етапі державотворення є важливим чинником відродження духовності та культури України. Ознайомлення з кобзарським мистецтвом у процесі музично-педагогічної підготовки студентів виступає важливим інструментом їх гуманістичного орієнтування у соціокультурній сфері, опанування простору духовних цінностей, виховання на національних засадах.

Список використаних джерел та літератури:

1. Грица С. Українська фольклористика XIX – початку XX століття і музичний фольклор. Нарис / С. Грица. – Київ. – Тернопіль: Астон, 2007. – 152 с.
2. Житецький П. Про українські народні думи / П. Житецький. – Київ : Видавниче Товариство «Друкар», 1919 р. – 115 с.
3. Квітка Климент. Професіональні народні співці й музиканти на Україні: прогр. для досліду їх діяльн. й побуту / Климент Квітка. – У Києві : З друк. У.А.Н., 1924. – 114 с.
4. Колесса Ф. Мелодії українських народних дум. Серія II. Списав по фонографу і зредував Філярет Колесса // Матеріяли до української етнології. – 1913. – Т. XIV.
5. Кушпет Володимир: Старцівство: мандрівні старці-музиканти в Україні (XIX – поч. XX ст.): Наукове видання. – К.: Темпора, 2007. – 592 с.
6. Черемський К. Традиційне співоцтво. Українські співці-музиканти в контексті світової культури [Текст] / К. Черемський. – Харків: Видавництво «Атос», 2008. – 248 с.

Транслітерований список літератури:

1. Hrytsa S. Ukrainska folklorystyka XIX – pochatku XX stolittia I muzychnyi folklor. Narys, Kyiv, Ternopil: Aston, 2007, 152 p.
2. Zhytetskyi P. Pro ukrainski narodni dumy, Kyiv, Vydavnyche Tovarystvo „Drukar”, 1919, 115 p.
3. Kvitka Klyment. Profesionalni narodni spivtsi i muzykanty na Ukraini: progr. dlia doslidu yikh diialn. i pobutu, U Kyivi: Z druk. U.A.N., 1924, 114 p.
4. Kolessa F. Melodii ukrainskykh narodnyh dum. Seria II. Spysav po fonografu i zredahuvav, Materialy do ukrainskoi etnologii, 1913, T. XIV.
5. Kushpet Volodymyr: Startsiivstvo: mandrivni startsi-muzykanty v Ukraini (XIX – poch. XX st.): Naukove vydannia, Kyiv, Tempora, 2007, 592 p.
6. Cheremskyi K. Tradytiine spivotstvo. Ukrainski spivtsi-muzykanty v konteksti svitovoi kultury, Kharkiv: Vydavnytstvo Aros, 2008, 248 p.

Аннотация

Педагогический потенциал традиционного кобзарського репертуара

Перец А. Е.

В условиях становления Украины как независимого государства важное значение приобретает воспитание на национальных началах. Значительный воспитательный потенциал несёт в себе украинская музыкальная культура, и кобзарское искусство в частности. Кобзарство бытовало как уникальная социально-педагогическая структура, и было близко к народу и выступала представителем его социальных и духовных интересов. Репертуар кобзарей сформировался на фоне исторических событий в Украине, связанных с процессами формирования государства и этнического становления нации. В статье проанализирован кобзарский традиционный репертуар; выявлено, что его основу составляли думы, духовные стихи и псалмы, светские произведения бытового характера, инструментальная музыка. Анализ содержания произведений из репертуара кобзарей позволил определить, что они несли в себе высокие морально-этические и духовные идеалы, способствовали распространению христианской морали, сплочению нации в решающие периоды истории, стали важным фактором формирования национального самосознания украинского народа. Признаётся целесообразность ознакомления студентов с кобзарским искусством и репертуаром в процессе музыкально-педагогической подготовки, что может стать важным инструментом их ориентации в социокультурной сфере, освоения пространства духовных ценностей, воспитания на национальных началах.

Ключевые слова: кобзарское искусство, репертуар, педагогический потенциал, морально-нравственное воспитание, национальное воспитание

Summary

Pedagogical Potential of Kobzar Traditional Repertoire

Perets A. E.

With the establishment of Ukraine as an independent state, the education on national principles becomes more important. Ukrainian musical culture, and traditional kobzar art in particular contains significant educational potential. Kobzar style existed as a unique socio-educational structure, which was close to the people and represented its social and spiritual interests. The repertoire of kobzars was formed against the background of historical events in Ukraine related to the process of state and ethnic formation. The article analyzes kobzar traditional repertoire. It was found out that it consists mainly of dumas, spiritual verses and psalms, secular works, instrumental music. Content analysis of the kobzars'

repertoire allowed determining that it carried high moral, ethical and spiritual ideals, contributed to the spread of Christian morality, to the unity of the nation in the crucial periods of history, and it became an important factor in the formation of national consciousness of the Ukrainians. The feasibility of introducing students the Kobzars' art and repertoire in the process of music-teacher training is recognized, which can be an important tool in their socio-cultural orientation, mastering space of spiritual values, education on national principles.

Key words: *Kobzars' art, repertoire, teaching potential, moral and ethical education, national education*

Дата надходження статті: 10. 04.2015 р.

УДК 371.15:78.071.4 (063) ББК: 74.489.88,215.1 П24

Радецький О.А.,
викладач
(м. Хмельницький)

Педагогічні умови формування професійного іміджу майбутнього вчителя музики

У статті висвітлено питання професійного іміджу майбутнього вчителя музики та педагогічні умови його формування. З'ясовано, що імідж вчителя є емоційним вираженням очікування людей, у свідомості яких він сформувався. Акцентовано увагу на тому, що кожне суспільство має свій сформований імідж вчителя, котрий узагальнює найбільш типові характеристики цієї професії і закріплює їх у вигляді образу-стереотипу. Виявлено, що структуру іміджу утворюють індивідуальні, особистісні, комунікативні якості та особливості професійної діяльності й поведінки. Доведено, що важливими умовами створення привабливого професійного іміджу виступають духовність, моральність, ділові та лідерські якості, вміння вирішувати конфлікти, встановлювати партнерські відносини, оптимізм, доброзичливість тощо. Уточнено, що процес побудови іміджу залежить як від самого вчителя музики, так і від індивідуальних особливостей учнів, їхньої статі, віку, досвіду, знань та інших чинників. Визначено, що формування професійного іміджу майбутнього вчителя музики має здійснюватися через формування Я-концепції, ядром якої є позиції й установки, котрі впливають на результативність фахової діяльності, а педагогічними умовами цього процесу визначені практичне оволодіння основними принципами фахової етики, розвиток професійної культури та наукової організації праці.

Ключові слова: імідж, професійний імідж, формування, майбутні вчителі музики, Я-концепція, фахова етика, професійна культура, наукова організація праці.

Постановка проблеми у загальному вигляді... Суттєві зміни, що відбулися у політичних, економічних, духовних, культурних процесах українського суспільства наприкінці ХХ – початку ХХІ століття, висувають нові вимоги до якості підготовки майбутнього вчителя. У зв'язку з цим особливого значення набувають якості фахової гнучкості, комунікабельності, здібності адаптуватися до соціальних змін, готовності успішно вирішувати професійні завдання у нових соціальних умовах. Модернізація освіти та ускладнення освітніх завдань надають особливої значимості вивченню ролі іміджу як однієї із професійно важливих рис сучасного педагога.

Серед резервів удосконалення професіоналізму майбутніх вчителів музики особливий науково-дослідницький інтерес має вивчення феномена саме фахового іміджу викладача та педагогічних умов його цілеспрямованого формування. На сьогоднішній день накопичено значну кількість наукової інформації, яка в різних аспектах висвітлює особливості сприймання образу вчителя-предметника. Але, водночас, у педагогічній та соціально-психологічній науці на даний час відсутній науково обґрунтований вимірювальний інструментарій іміджу майбутнього вчителя музики, не визначені й педагогічні умови його цілеспрямованого формування, що негативно впливає на фахову підготовку майбутнього спеціаліста. Тому назріла гостра необхідність у розробці такого наукового знання і прикладних аспектів його використання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій... Стан наукової розробленості проблеми іміджу викладача розглядається у сучасній науці в рамках педагогічної іміджелогії (А. Калюжний, Е.Петрова, В. Шепель та ін.).

Зокрема, заслуговують уваги праці і публікації, присвячені проблемам формування іміджу вчителя (І. Баженова, М. Елфімова, Л. Жарікова, Т. Зеленська, О. Крисанова, А. Панасюк,